

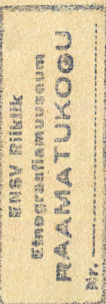
V. a. kaaskodanik!

Eesti on oma muuseumide korraldusega võrdlemisi rahuldavas seisukorras, kuid mille poolest oleme oma naabritest maha jäänud, on v a b a õ h u m u s e u m, s. o. selline muuseum, mis sisaldab endas ehitustervikuid nende algupärasele kujul ja suuruses, näit. terveid talusid ühes kõigi kõrvalhoonetega ja nende sisustisega, nii nagu nad tegelikult kohal olemas olid või on. Praegu on meil ainukeseks vabaõhumuuseumiks rootsi vähemusravuse oma Pakri saartel. Viimasel ajal on astunud samme ka Eesti V a b a õ h u m u s e u m i loomiseks Tallinna ümbrusse (arvatavasti Piritale), mis sisaldaks kõigi Eesti alade tüüpilisemaid taluehitisi. Et olla selleks ülesandeks ette valmistatud, oleks vaja veel kord tühjendavat ülevaadet kõigest vabaõhumuuseumile kõlblikust materjalist üle maa.

Sellepärast pöördub E. R. Muuseum Teie poole palvega lahkesti teatada, milliseid ehitisi Teie ümbruskonnas (vald, küla, asundus) leidub, mis Teie arvates vääriksid paigutamist vabaõhumuuseumi. Küsimusse tuleksid kõigepealt ehitised, mis on eriti vanad (näit. XIX saj. I pool või XVIII saj., või vanemadki), mis kannavad aastanumbreid või on tehniliselt eriti algeliselt ehitatud („kirvetöö“) ja mis on säilinud võimalikult algupärasele kujul, s. o. hiljem ümber ehitamata või ainult vähe muudetud. Kas ehituse vanus on määratud rahvajutu järgi või kirjalikkude andmete najal, ka seda palume ära märkida.

Eeskätt palume silmas pidada järgmisi ehitisi:

1. Iseloomulik päristalu ehk vanatalu ühes kõigi kõrvalhoonetega.
2. Vabadiku, popsi, kandimehe, moonamehe jms., samuti mõne käsitöölise või muu maatamehe

- või väikemaapidaja elamu ühes kõrvalhoone-
tega.
3. Kui talu või väiketalu kõik hooned pole ühe-
võrra huvitavad või vanad, siis talu üksikud
ehitised nagu: elamu, ait, laut, tall, rehi, suve-
köök, püstkoda, saun, küün, koobas, kelder jne.
 4. Tööstuslikud ehitised kas oma tarvete rahul-
damiseks või elukutseliseks tööks: tuule- ja
vesiveski, sepikoda, söe-, lubja-, tõrva- või
tökatiahi, kivilööv, saeveski, võrguait, kala-
või sigurikuivatis, savinõude tööstus jne.
 5. Avalikud ehitised: koolimaja, palvemaja, ka-
bel, leerimaja, vallamaja, magasi ait, posti-
jaam jne. Mõisa härrastemaju ja kirikuid pole
tarvis teatada.
 6. Kõigi ülalnimetatud ehitiste tüüpilised mööb-
lid ja sisseseadude komplektid, eriti mitmesu-
guste käsitöölise töötubade sisustised ühes
riistadega (kingsepa, rätsepa, tisleri, sepa,
piibutreiali, vokimeistri, nahaparkali, vildiva-
nutaja, tanutegija, kangru, pitsitegija jms.
omad), kui need on eriti vanad.
 7. Ehitiste huvitavamaid üksikasju: aiad, tahrad,
väravad, kaevud, samuti teed (pakkteed), sil-
lad, purded jne.

F. L.

Teated palutakse saata võimalikult juba
1. maiks 1936 aadressil: Eesti Rahva Muuseum,
Tartu, pk. 48.

Tartu, veebruar 1936. a.

Austavalt

Eesti Rahva Muuseum.